

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

Y 10 centaus paper en l'isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals, Cuba y Puerto-Rico, 16 rals; Estranger, 18 rals.

LO CAPITA MANGADO

Lo desventurat mártir de Orbaiceta, don Higini Mangado y Morales nasqué en Pamplona lo dia 11 de Janer de 1853. Contava donchs 31 anys d'edat. Foren sos pares D. Pere y donya Llorensa, la qual viu encare y té una tenda en la mateixa ciutat de Pamplona.

Abrassá desde molt jove la carrera militar havent entrat en lo colegi de infanteria ahont se distingí notablement per sa constant aplicació.

Reunia á la inteligencia un valor extraordinari, del qual doná probas repetidas durant tota la guerra civil, formant part del exercit del Nort, y haventse distingit en un sens fi de accions y fets d'armas, no sols guanyá 'l grau y 'l empleo de capitá, sino que deixá entre 'ls seus companys fama de valent y decidit.

Servint en lo regiment de infanteria de Galicia solia estar encarregat de las academias havent publicat un' obra de carácter militar y un mapa que meresqué molta acceptació.

Sent ja capitá passá al cos de carrabiners, havent desempenyat una aduana en la provincia de Vizcaya ab probitat intatxable.

Trasladat á la Seo de Urgell fou dels que se sublevaron en Agost del any últim, passant la frontera després del fracás de aquella insurrecció.

Casat ab donya Josefina Biardeau, natural com ell de Pamplona, era pare de un nen de uns cinch anys y de una nena de poch mesos. Sa esposa l'acompanyá á l'emigració, permaneixent á son costat á Angulema ahont havia sigut coninat son espós, fins lo dia vuit de Desembre del any passat, en que aná á reunir-se ab sa familia. Mangado l'acompanyá fins á la frontera.

Desde allí s'encaminá aquest á Ginebra, per haverli

indicat algun amic que tractavan de internarlo á la frontera de Bélgica. Vá permaneixen en Ginebra, fins poch dias avans de tornar á entrar á Espanya.

Féu sa entrada en nostra infortunada patria per Valcárlas, ab trenta homes armats, sorprendent y desarmant á déu ó dotze carrabiners y deixant presos en una casa á un comandant y á dos capitans de dit cos. L'endemá desarmá als carrabiners de Orbaiceta.

Entre set y vuit del dematí del dia 29 de abril, en mitj de un temporal de neu, la partida de Mangado 's vegé sorpresa per una columna composta de xeixanta carrabiners, dotze guardia civils de infanteria y cinch caballs, en la montanya Nasala. La partida 's parapetá oposant al atach una desesperada resistencia. Tant los que atacavan com los que resistian donaren mostrás de un valor heroich. Lo mateix capitá Mangado al veures sorprés féu us del revolver matant á un carrabiner y ferintne á un altre.

Pero alcansat per una bala en lo més fort de la brega, perdé la vida, al costat de set companys més: las tropas del govern feron ademés quatre presoners, dos d'ells ferits, y rescataren á quatre carrabiners de 'ls de Valcárlas. Lo resto de la partida torná á entrar á Fransa per Changra. Las tropas llingueren un carrabiner mort, un cabo del mateix cos gravement ferit, un oficial ferit levemente y altres tres individuos ferits també.

Tal ha sigut lo resultat de aquesta acció de guerra que ha vingut á aumentar lo catálech de las víctimas causadas per nostras discordias intestinas, havent produhit la perdua de un militar pundonorós y valent en la flor de sa joventut. Higini Mangado havia jurat morir avants que servir á la monarquia. Ha complert son jurament.

Recullit son cadáver, fou trasladat á Pamplona, ahont sa familia y sos innumerables amichs, personals y polítics, l'hi han fet solemnes exequias.

Mangado físicament era de bona presencia, de estatura regular, moreno, robust y ab cabell y barba negres.

Descansi en pau.

Y serveixi de consol si es possible, á sa honrada familia la part que preném en sa desventura, y 'l tribut que paguem á la memoria del difunt, honrant ab lo seu retrato las columnas de LA CAMPANA DE GRACIA.

J. R. R.

LA CANALLA CONSERVADORA.

o han vist barra al mon com la dels conservadors.

Després de las últimas eleccions, en las que allá ahont no han trobat lo camí expedit per la indiferencia del país, no han respectat res, ni la lley, ni la vergonya, voldrian are que 'l partit republicá pagués lo béure.

¿Han vist pretensió més estúpida?

S'alsa una partida en la provincia de Girona: tal vegada está formada d'electors que privats dels seus drets electorals ó escarnits en l'us dels mateixos, acuden á las armas per fer coneixe 'ls seus desitjos que no poden manifestar de altra manera... Lo cert es que no inquietan á ningú.

Donchs l'endemá mateix lo redactor de un periódich mestis de Barcelona, que tal vegada vá anar tres ó quatre anys en companyia dels carlins, cometent cims y maldats de tota mena, al parlar de aquella partida, de bonas á primeras assegura que 's compon de *mal factors* (malhechors).

Per supuesto, aixó 's ho diu desde la redacció, que 's guardaría prou bé de anals'hi á di á la cara.

—Pero mestis de Déu ¿quin mal t'han fet los de la partida? ¿Qué t'han robat? ¿Sabrias dirrho?

—Volian trencarme la cassola.

Es l'únich mal que haurian pogut ferli si haguesin guanyat los insurrectes... á no ser que llavors lo mestis, com sol succehir moltas vegadas, hagués cridat més que ningú en favor de la República.

Surten de Santa Coloma alguns militars ab un intent que no conech; pero que en la suposició més dolenta que pugá imaginarse, s'ha de créure que anava á realisar un acte semblant, encare qu' en sentit invers, al que vá valer los tres entorxats al general Martinez Campos.

Desgraciadament per ells cauhen en poder de una columna.

Escoltén als conservadors:—«Se ha de hacer un duro escarmiento! Se les ha de aplicar un ejemplar castigo! Consejo de guerra!... ¡Sangre y exterminio!...»

¡Pòbrets! ¡Els no s'han sublevat may! ¡Els no han trencat may cap plat ni cap olla! ¡Els no son al poder en virtut de cap sublevació militar! ¡Els tot ho deuen á la puresa electoral!

Encare hi ha més.

En virtut de las complacencias que tenen los governs ab las empresas dels ferro-carrils y gracias á la decida de aquestas, que tractan al públich sense cap mirament, succeheix que al passar un tren pel pont de Alcedia, descarrila y 's derrumba al riu. Resultat: alguns cotxes esmicolats, 50 ó 60 morts, gran número de ferits, una verdadera catástrofe.

Y sense més ni més, los conservadors, que per llansar calumnias no s'hi descalsan, sentirén que diuhen:—Aquesta horrible desgracia no es més que un crim: los criminals son los revolucionaris. De Ginebra ha sortit l'ordre de volar aquest pont. ¡Guerra als republicans!

Se necessita tenir una ánima la més vil per fer suposicions d'aquesta classe.

Creure que un partit polítich, siga 'l que 's vulga, pugá causar un desastre semblant, sols pel gust de produhirlo y sense cap profit, es una infamia, porque es impossible que cap cervell, que no estiga malalt, pugá imaginar una monstruositat parecenda.

Tant sols los conservadors son capassos de dir lo

que no créhen, lo que al dia següent desmentiran totas las probas que 's practiquin; tant sols los conservadors son capassos d' estampar ab lletras de motllo en los seus diaris una brutalitat com aquesta, per excitar la indignació pública contra l' adversari, que aménassa interrompre 'ls la digestió.

Y una vegada desmentida oficialment la villana calumnia, en lloch de darse per vensuta, tenen encara la barra de obrir una suscripció pública (atenguin bé) per socorre a las víctimas de la catástrofe de Alcedia y als soldats leals que han derramat sa sanch, lluytant contra la partida del capitó Mangado, com si aquellas y aquestas víctimas fossen una mateixa cosa: com si 'ls uns y 'ls altres haguessen sucumbit sacrificats pels partits revolucionaris.

Francament, bastardejar lo sentiment més noble del sér humá, fer de la caritat una indigna explotació política, fer neixe de una calumnia desvanescuda una odiosa reticencia... será tot lo conservador que vulgan; pero en realitat es asquerós, molt asquerós, asquerosíssim.

En vista de la campanya que ha fet *La Epoca* en aquest sentit, estich per admetre com á molt fundada una versió sobre 'l desgraciat descarrilament de Alcedia, que vaig sentir en boca de un amic meu:

—Sabéu perque 'l tren vá descarrillar? deya aquest. Senzillament: perque á la part oposada de la via hi havia per casualitat un número de *La Epoca* de Madrid, que havia llensat un pasatjer que anava en lo tren anterior al descarrilat. La locomotora de aquest, al véure aquell asquerós paper, vá tombarse de costat, vá descarrillar, vá rompre la barana del pont y vá precipitarse al fondo del riu.

En efecte. Per no toparse ab periódichs com los conservadors al us del dia, no es estrany que fins las locomotoras descarrilin.

P. K.

LA ILUSIO DE 'N PIDAL.

SUPOSEM per un moment que 'n Pidal s' aguanta en lo ministeri, (que no s' ni aguantarà); suposem que 'ls seus principis ultramontans van aclimatantse, (que no s' aclimatarán), y, per últim, suposem que 'l flamant neo surt ab la séva, (que no hi sortirà).

¿Han fet totas aquestas suposicions? Pues ara suposem que han passat ja déu anys: donguém un salt, y mirém lo qu' es d' Espanya, després d' aquestos cent vint mesos de dominació pidalesca.

Som al any 1894.

La península ibérica es la terra més deliciosa del món. Aquellas doctrinas disolvents dels revolucionaris s' han o'vidat completament: ja no hi ha ateos, ni libre-pensadors, ni racionalistas: tothom es de la crosta de baix.

Las universitats están tancadas, los instituts aparellats: no hi ha més que seminaris y colegis de jesuitas. Los mestres d' estudi 's campan la vida tocant la guitarra pels carrers, y 'ls capellans ocupan lo seu lloch en las escolas públicas.

Cada quatre passos hi ha una iglesia; cada sis un convent; cada déu una plassa de toros.

Los teatros han suferit una gran aclarida, y en los pochos que quedan no més s' hi representa la *Passió* per la quaresma y 'ls *Pastorets* per Nadal; en lo transcurs del any s' hi dona de tant en tant alguna que altra funció de sombras xinescas.

Lo gas s' ha suprimit per inútil: á entrada de fosch tothom se 'n vá á retiro, y entre set y vuyt se sent per tot Espanya un rumor misteriós que 's repeteix cada dia á la mateixa hora; es que 'ls setze millions d' ánimas que l' habitan diñhen lo rosari.

S' ha perdut alló de: ¡buenas! ¡abur! ¡endavant! y ¡hasta la vista! Tothom diu: ¡Ave Maria puríssima! ¡Déu lo guar! ¡que Déu hi sigui!

Los noys no fuman, ni cantan, ni jugan á fet: totas las sévas diversions se reduñhen á fer pedradas, inquietar als vells y tombar bacinis de barber.

L' Hospici está reventant de tant plé de gent, y á la casa dels bordets no s' entenen de feyna.

Los pobres no captan. A l' hora de menjar se 'n van á la porta dels convents, y allí se 'ls reparteix abundant sopa que basta á satisfacer las sévas necessitats. En lloch de captar los pobres, surten los frares mendicants ab las alforjas, demanant caritat per tot arreu, y fent gran acopi d' ous, gallinas y altrás viualas.

Los joves y las noyas no festejan. Los pares respectius combinan los casaments, ab la oportuna mediación d' algun bon sacerdot qu' examina al jove y prepara á la minyona.

Lo telégrafo y 'ls ferro-carrils quedan abolits. Las galeras y diligencias tornan á funcionar, animant las carreteras y servint d' entreteniment als lladres que nfestan al país.

Lo ricatxo que 's mort deshereda als fills, deixant tots los seus béns á la Iglesia, ab lo producte dels quals los pobres capellanets alsan edificis magnífichs, ab lo seu hort y tota classe de comoditats.

LA CAMPANA DE GRACIA DO 's publica: lo mateix s' ha de dir dels demés paperots polítichs, científichs y literaris. En tot Espanya no surten altres periódichs que la *Unión* á Madrid y 'l *Brusi* á Barcelona.

Se restableixen los gremis, confrarias y demés corporacions per l' istil.

Los que tenen pessetas son los únichs considerats com á personas: los demés no passen de ser cosas ó animals més ó menos inteligents.

Torna á adquirir brillo é importancia 'l Carnaval com igualment las professons de Corpus y Senmana santa.

No hi ha ningú que no compri la butlla; y 'ls goigs de Sant Antoni figuran darrera totas las portas, clavats ab quatre tatxas.

S' ha suprimit lo suplici de garrot vil per bárbaro é inhumá, y tot sovint se véu un parell de individuos balancejantse en la forca.

Ningú viatja: per anar á Madrid se consulta la cosa al rector de la parroquia y á tot lo veynat, y per anar á París se fá testament y 's despedeix de la familia plorant.

Los escriptors y autors dramátichs tiran l' art á la platxa, ó venen moniats calents. En Perez Galdós, en Campoamor, l' Echeagaray y altres están desterrats; en Castelar, Ruiz Zorrilla, en Salmeron, en Pi y comparsa còvan á la presó carregats de cadenas, y en Cánovas es vigilat nit y dia com á sospetxós y revolucionari.

Los extrangers vénen á passejar per aquí armats fins á las dents, prenent notas y visitant tot lo més notable, y al tornar als seus paissos publican relacions del viatge ab títols com ara aquest: *Atrevida y maravillosa excursió de Mr. Rapau per Espanya y altres terras desconegudas.*

Las donas fan randa, murmuran y ván á missa, y 'ls homes treballan, beñhen ví y jugan á botxas.

Y, finalment, tots los espanyols traginan qua, caminan de quatre grapas y portan albarda.

FANTÁSTICH

PROPOSIT del descarrilament de Alcedia:

¿Qué t' estrany que 'ls ponts s' ensorrin y que 'ls trens descarrilin?

¿Qué t' estrany, si 'l govern col·loca en las inspeccions dels ferro-carrils, als carlistas que fá déu anys, volavan ponts, alsavan travesas, trencavan pals del telégrafo, incendiavan estacions y fusellavan telegrafistas?

¿No saben que diu lo ditxo?

«Quien tuvo retuvo.»

No hi vist al mon un sér més desgraciat que D. Joan Batista Orriols.

Dotat de verdaderas condicions oratorias, ha anat per candidat no sé quantas vegadas, y sempre ha sortit derrotat.

Sempre, menos una vegada, que haventse procedit á segonas eleccions p'el districte de Manresa, van elegirlo; pero l' endemá mateix de l' elecció queya en Cánovas, pujava en Sagasta, las corts eran disoltas, y 'l pobre Sr. Orriols si volia tenir lo gust de anar á las Corts, no tenia altre remey que trasladarse á las Corts de Sarriá.

En Cánovas ha tornat al candelero, en vista de lo qual era de creure que aquesta vegada 'l Sr. Orriols realisaria 'l somni de la séva vida.

¡Ay! Anavam enganysats. Aquesta vegada ni siquiera ha anat en candidatura, havent publicat un remittit dihent que ha sigut víctima de las més grans indignitats.

¡Explicuis Sr. Orriols, explicuis!

Pero b'én mirat, vosté se 'n t' la culpa.

Vosté, sens dupte, es un home, que al Congrés lluhiria; t' el dó de la paraula, enrahona b'é y per diputat serviria... y polser fins ofuscaria á mes de quatre que volen passar per eminencias.

Aquí esta 'l quid: aquí está la séva culpa, la séva máxima culpa.

Los conservadors no necessitan talents... lo que volen los conservadors son burros, per anar á caball.

Si hagnés volgut passar per burro á horas d' are ja l' hi servirian garrefas de primera.

Figúrinse vostés que viñhen á Cádiz, y que un dia sense més ni més los agafan, los trasladan al castell de

Santa Catarina y 'ls tractan ab tan gran duresa que fins 'ls hi negan un jas per dormir.

Figúrinse que l' endemá 'ls trasladan á Sevilla enmanillats com si fossin criminals.

Y figúrinse, finalment, que 'l governador de Sevilla, no trobantlos causa 'ls diu: —«Dispensin, ha sigut una equivocació, ja se 'n poden tornar á casa séva.»

A veure, si 'ls hi passés tot aixó, qu' es precisament lo que ha passat al ex-arcade de Cádiz, don Romualdo Fernández Luque, ¿qué farian?

Donar gracias á Déu y á n' en Cánovas, perque en lloch de durlos enmanillats, no s' han prés la llibertat de clavarlos quatre balas al cap.

El Progreso de Madrid publicava un article titolat *El rey enfermo* y vá ser denunciat.

Aixís, donchs, no 'm preguntin res sobre la malaltia del rey.

Lo govern ha decretat que 'ls reys no poden estar malalts.

Y 'l govern de 'n Cánovas es omnipotent.

L' endemá 'l mateix periódich publicava un article titolat *Tristezas*, y també vá ser denunciat.

L' hi está molt b'én empleat.

¿Quina necessitat tenim d' entristirnos? Alegremnos, alegremnos que las cosas van molt bé.

Los partidaris de 'n Salmeron y 'ls de 'n Ruiz Zorrilla s' han dividit, creyent los uns que s' ha de anar á las urnas, y 'ls altres que no t' de anars' hi.

Y mentres disputan si 'ns ho hem de menjar ab ganivet ó sense ganivet... 'ls nostres enemichs se 'ns menján á nosaltres de viu en viu.

¡Quina desgracia la nostra!

Sembla que Salmeron pensa tornar á Espanya p'el setembre.

¡P'el setembre! Un mes de grans recorts per la nació espanyola. Al setembre s' escau l' aniversari de la gloriosa revolució de 1868.

Nosaltres voldriam que tots los revolucionaris poguessen celebrar-lo animats de idéntich entusiasme. ¡Quina festassa!

REVISTA.

(DIÁLECHS RECOLLITS A CORRA-CUYTA.)

I.

—¿Qué succeheix? ¿que hi há? ¿qué passa?

¿qué significa aquest fum?

¿qu' es aquest estrany rum rum

que puja y baixa y traspassa?

—Es...—Corri, comensi á di.

—Es...—Dimontri! ¿acabarà?

—Fassi 'l favor de mira

si ha polissons per qui.

—No senyor, no veig ningú.

—Miri per tot, que potsé....

—Fugi, ja ho he mirat bé

—¿De veras?—N' estich segú.

—¿Sí?—Sí!—Pues, aquest burgit

prové de que... ¡vatúa 'l mon!

¿no 's véu pas cap polisson?

—No, home, no; ¿que no l' hi he dit?

—Es que un ab aquesta gent,

per més previsor que sigui....

—No tingui por; digui, digui.

—Pues com anava dihent,

sembla que... la situació...

á la quenta... s' assegura...

algú créu... la gent murmura...

—Bé, vaja, ¿qué ho diu ó nó?

—¡Ara, home, ara!... Aquestas véus...

¡acosti l' orella un xich!

... ..

—¿Qué 'm conta, home?—Es com l' hi dich.

—¿De debó?—¡Pújihí de peus!

II.

—¡Hola, escolti!—¿Qué? ¿qué hi há?

—Lo mateix que 'm diu vosté

l' hi anava á dir; ¿no sab ré?

—¿De política?—¡Está clal!

—Si l' hi haig de parlar ab franquesa

no s' re absolutament;

pero observo un moviment

que 'm causa molta extranyesa.

—¡Igual que jo! 'L cel se posa

d' un color tant especial,

que á mi 'm fa creure, formal,

que va á passá alguna cosa,

y de dia en dia veig

l' atmósfera tant pesada,

tant rara y tant aplomada,

que arriba á donar mareig.

—Y ¿qué diu la multitud?

—¿Lo poble? Mira y res més,

formant cálculs á través

d' una ficticia quietut.

—¿Y 'l govern?—Oído á la caixa,

com si tingués por... de pluja.

—¿Y 'ls rumors?—Sempre de puja.

—¿Y 'ls papers?—Sempre de baixa.

—Bah, bah! Donchs, estant així, tot es qüestió d' esperar, perquè aixó... no pot durar, —Lo mateix me sembla á mi.

III.

—Pst! ¿hont vá tant esperat?
—Ah! Ve bé; vosté pot dar-me notícias: ¿vol explicarme qué passa en l' actualitat?
—Home, aixís concretament, no l' hi puch da explicacions; pero ab certas reflexions comprendrá l' mèu pensament. Quan noti que tot se para y veji l' diné amagat, y senti un ayre inflammat y un murmull que diu jara, aral; quan veji que certs llopassos se consultan uns ab altres, y trobi assistents ab catres, flassadas y malalassos; quan senti dir per la vora que han pres en Pere y en Joan, y observi que á cada instant surt alguna última hora, no s' deturi á preguntá: desde luego pot jurarse sense por d' equivocarse que alguna coseta hi ha.
—Donchs precisament jo sento tot lo que acaba de dí...
—Vosté sent tot aixó?—Sí.
—Pues ja ho veu; apliqui l' qüento.
—Es dir que créu que al fi arriba lo moment de...—No enrahoni: escolti y miri... ¡y muixoni! que aixís l' agafarém viva.—

RESÚMEN.

Y després d' aná aixís á las palpentas, entre notícias grossas y de pes, resulta avuy que, en resumidas qüentas, no ha passat res, res, res.

C. GUMÀ.

DAVANT de la presó-modelo de Madrid s' hi edificaran dos carrers que serán batejats ab lo nom de Carrer de 'n Cánovas y Carrer de 'n Romero Robledo.

De manera que á Madrid per anar á la presó, s' haurá de passar precisament per lo carrer de 'n Romero Robledo ó pel carrer y de 'n Cánovas.

En cambi á Barcelona s' ha de passar pel carrer de la Lealtat.

En aquesta terra no s' pot ser leal.

Lo govern ha concedit la gran créu de Isabel la Católica al Sr. Herce, governador de Barcelona.

Se la mereix.

Peró si vol cridar l' atenció pot fer una cosa. Per penjàrsela al coll no s' valgui de cap cinta. Será millor qu' emplehi la corda de 'n Ruban.

En Romero Robledo ha tingut cinch vots més qu' en Cánovas.

Ja veurán si no l' aixalan com lo pollastre acabarà per menjarse al mónstruo.

Per sostenir l' ordre públich á Paradas districte de Marchena, l' governador de Sevilla vá nombrar un delegat que tenia molts mérits.

Figúrinse que fins era llicenciat.

—¿De Medicina? ¿De Farmácia? ¿De Jurisprudencia? No senyors, res d' aixó: llicenciat..... de presiri. ¿Qué tal?

Ab motiu de tota aquesta serracina que mouhen are 'ls conservadors contra 'ls republicans, diu un periódich de Madrid:

—«Vaja que 'ls conservadors quan s' hi posan no s' mossegan la llengua.»

Y respon un altre diari:

—«¿Cóm vol vosté que se la mosseguin?... ¿No véu que si se la mossegavan s' envenenarian?»

Llegeixo en un periódich conservador:

«Saben los que conspiran que con gobiernos fuertes, arraigados en el país, no se juega.»

En efecte, ab lo govern conservador no es possible jugarhi ni siquiera á guanyar diputats.

Ja fá temps que l' país se 'n ha desenganyat.

Y are l' govern conservador per falta de companys, fá l' solitari.

Del natural:

—Peret ¿qué no ho sabs? La téva sogra s' está morint.

En Peret respon:

—Vaja home, no 'm fassas riure ¿no véus que finch los llabis tots tallats?

Volia l' govern que al Congrès hi anessin més esquerrans que fusionistas, y l' hi han sortit més fusionistas qu' esquerrans.

May se dirá ab més rahó que are que als conservadors los porchs se 'ls han tornat trujas.

Deya un periódich:

«Lo govern té gran empenyo en guanyar las elecciones de senadors.»

Aixó vol dir una cosa: que l' govern té empenyada la cartera.

Lo metje alienista Doctor Esquerdo, en las últimas elecciones vá obtenir sis mil vots per acumulació.

Hi ha sis mil espanyols que creuhen que Espanya está malalta y necessita un metje.

Un metje de boigs.

En Romero Robledo, segons diuhen, pensa reformar la lley electoral.

Tant se val que la lley quedi reduhida als dos articles següents:

«Artículo primer.—La nació nombrará als ajuntaments y á las diputacions; pero l' govern conservador podrá disoldre las diputacions y 'ls ajuntaments nombrats sempre que l' hi donga la real gana.

«Artículo segon.—Per no donarli feyna inútil se suprimeix lo cos electoral de diputats á Corts. Aquest serán nombrats de real ordre.»

Ab una lley per l' istil, potsé l' govern viuria tranquil y nosaitres també.

—Sr. Doctor, estich malalt...

—¿Qué té?

—M' ofego.

—Aixó ráy, pósis carbassas.

—Vull dir que 'm tapo.

—Bé, home, no s' apuri... Si s' tapa tiri per taula.

Aquestas son las respuestas del difunt metje y catedrático Sr. Mendoza, á un jove de bona familia, afectat de una tisis incipient, deguda sens dupte, als grans excessos que havia fet.

Peró l' doctor Mendoza, que quant deixava la brometa apart era un bon metje, receptá al pobre tísich un régimén de vida que vá salvarlo.

—¿Qué finch de fer? preguntava l' malalt.

—Primer de tot vágisen á fora á pendre 'ls ayres y fassa molta bondat.

Vá rébres aquest dia un telégrama procedent de Blanes que deya textualment:

—«Manden Gritos y Guardias.»

Vá haberhi una alarma de cent mil dimonis, vá telegrafarse al arcalde de Blanes y al anar á detenir al firmant del telégrama, van trobarse ab que era un agent de la casa editorial del Sr. Molinas, que recorre 'ls pobles de la costa y demanava exemplars de las novelas «Gritos de la Independencia» y «Los Tres guardias de la reyna.»

No hi ha ningú més ridicul que un conservador quan se l' hi fica la pò al cos.

Desde que 'ls conservadors son al candelero s' han recaudat en materia de contribuciones quatre millons menos, y sis millons menos en materia de aduanas. Sis y quatre déu.

Los diners son com los revolucionaris. Quan gobernan los conservadors se figuran que 'ls volen agafar y, naturalment, s' amagan.

À LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—En-da-vi-na-lla.
2. ENDEVINALLA.—Taula.
3. SINONIMIA.—Sans.
4. ROMBO.—

B
C O S
D O L A S
S A C H
S

5. GEROGLIFICH.—Entre ases sempre n' hi ha un de més ase.

Han endevinat totes las solucions los ciutadans Cros-pis, Una noya reusense, Un Bismarck, Dos Liberals, Remonet, Patona y Poll Ros, Nas de punta inglesa, T. E. y Lloranset de Reus y Saldoni Ganxet; n' han endevinadas 4 Pau Nongraba y C., Un pronunciat, Pam y Pipa, y Ballador del Mercantil de Reus; 3, Pantorrillas de Cabrit; 2, Un Cristiá y Llorens Sala y 1, no mes J. M. Brunet.

XARADAS.

1.

Tres dos quart á son promés demostrarli pretenia que cap dos hu trobaria en lo poble hu dos y tres que denotés cobardia. Ell l' hi volgué replicar dantli una quarta segona; mes ella ab tot y ser dona, tres mitja hu quarta agafá mesurantlas hi una estona. Jo trobo qu' ella s' va batre com á bona hu dos tres quatre.

CRISTÓFOL CRISPIN.

SINONIMIA.

—¿Sabs ahont viu la Tot Agnés?
—A Total, segons vá dirme.
—Y donchs vejas si té tot á n' amí vá dirme al Clot.

DOS LIBERALS.

ANAGRAMA.

Una nena molt total la tot un jorn m' estirava, mentres jo un petó l' hi dava en sa cara angelical.

DEUET DE REUS.

ROMBO.

Omplir los pichs ab lletres que llegidas horisental y verticalment diguin; 1.ª una lletra; 2.ª una bestia; 3.ª prenda pels homes; 4.ª un poble de Catalunya; 5.ª ni ha en las iglesias; 6.ª nom de dona en castellá; 7.ª una lletra.

PEPET QUINTANA.

GEROGLIFICH.

×
B I C I
L I
D.
I

NAS DE PUNTA INGLESA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Han enviat xaradas ó endevinallas dignas d'insertarse, 'ls ciutadans J. Prats y N. F. Alberti y J., Nas de punta inglesa, J. Ramon G. y un Tapé y B. de V.

Las demes que no s' anomenan ne 'ns serveixen com y tampoch lo qu' envian los ciutadans J. B. Un Pronunciat, Ramonet, Cros-pis, Un Zorrillista, Un Barceloneti, Calderi Montbuyench y Un Cristiá.

Ciudadá E. R. Torregrosa: No entenem prou bé lo que 'ns escriu.—Un Cessant: Publicarém lo rombo.—Un Bismarck: Idem rombo, quadrat y geroglífich.—Pantorrillas de Cabrit: Idem logogrifo.—Un tranquil: Idem un epigrama.—Dos Liberals: Hi anira un quadrat: s' ha descuidat de continuar la solució del anagrama.—Valenciá de Valencia: Hi anira un rombo.—Dos Mosquits: Idem un rombo y un trencacloscas.—M. Roca y Roca: Idem idem.—A. Olivi: Idem un rombo.—Pepet del Carril, la poesia esta bé.—Joanet Tarragoni: Publicarém conversa, geroglífich y trencacaps.—Bonifaci Malcarat: Tindrém molt gust en complaurel, ja que retrassar una publicació no significa renunciar a ella.—Un Liberal de Reus: Hi anira un trencacloscas.—R. Caselles, Habana: Mil gracias per l' envió del programa del Aplech que demostra que 'ls catalans en todas las parts del mon son bons fills de la terra.—J. Molas Ballester: Insertarém la séya poesia.—Coixet de Reus: Idem un geroglífich Nas de punta inglesa: Idem trencacloscas, geroglífich y acentigrafo.—F. Alberti y J.: Idem trencacloscas.—Pam y Pipa: Idem ters de silabas.—Pau Nongraba y C.: Idem dos geroglífichs.—Saldoni Ganxet: Idem rombo y trencacaps.—T. E. y Lloranset de Reus: Publicarém conversa.—Patonas y Poll Ros: Idem rombo.—Noya Reusense: Idem logogrifo, ters y rombo.—Un Baxi: Idem geroglífich.—Cristófol Crispin: Idem logogrifo.—Sorgsanaterrag: Idem dos rombos.—P. M. Balaguer, J. F. San Gregori, J. C. Celra, J. U. V. Arbós: Aquesta semana 'ns falta espay per la secció «Cartas de fora».—Rosita S. de Reus: Idem idem. Publicarém lo geroglífich.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona, Imp. de Lluís Tasso Arch del Teatre 31 y 23.

Últim esforços dels esquerrers per posarse de acord.

RAMON FOLCH I TORRES